

BROJ 8.

15. JUL 2026.

njuzleter

NOVA AKROPOLA

Kada je o čoveku reč, pokret nije samo promena položaja ili mesta, pokret je i izgovorena reč, i shvatanje, i emocija...

www.nova-akropola.rs

NOVA KNJIGA

U IZDANJU NOVE AKROPOLE

Putovanje kroz Sfere svesti omogućava nam da se povežemo sa samim sobom, s drugima i sa svetom. To je način da iza sebe ostavimo ograničenja kako bismo počeli da živimo u punom smislu te reči.

Na svakoj stranici, autor nas pušta da čujemo njegov najličniji glas i poziva nas da mu se pridružimo u dubokom filozofskom traganju koje vodi shvatanju života i ljudskog bića. Gotovo neprimetno, počinjemo da razmišljamo zajedno s autorom, otkrivajući filozofa kojeg svi nosimo u sebi.

Ovde ćemo pronaći znanja, poduke, refleksije... Svaka od njih otvara nova vrata ka živoj mudrosti koja će nas povesti za ruku da bi probudila sav naš unutrašnji potencijal.

njuzleter

NOVA AKROPOLA

JUL 2026 | BR. 8

SADRŽAJ

- Odisej – putovanje heroja 4
Daliborka Kiković
- Sve se kreće 8
Tijana Repajić
- Šta je novo u Novoj Akropoli? U Srbiji 12
- Šta je novo u Novoj Akropoli? U svetu 13
- Predstojeći događaji 14

IMPRESUM

IZDAVAČ:

NOVA AKROPOLA SRBIJA
kulturno udruženje
imejl: info@nova-akropola.rs
web: www.nova-akropola.rs

ADRESA

NOVA AKROPOLA | Srbija
Brankova 24, 11000 Beograd
065 82 12 384

RADNO VREME:

PON– ČET 18 h–21 h

UREDNIŠTVO:

Glavni urednik: Daliborka Kiković
Urednici rubrika: Jasna Glišić,
Marko Čumić, Oliver Kiković
Lektura: Tijana Repajić
Tehnički urednik: Vojislav
Bogdanović

UVODNA REČ

Šta je kretanje? Ovo pitanje može se postaviti iz ugla pojedinačnih nauka, a odgovor će zavisi od njihovih metodologija i prihvaćenih definicija. Na primer, biologija i fizika objasniće kretanje svaka na svoj način. Ako gledamo iz ugla filozofije, kretanje može da bude shvaćeno kao princip koji postoji u čitavoj prirodi i manifestuje se na beskrajno mnogo načina, tako da može biti shvaćeno i kao ideja, inspiracija ili misao.

Možemo izabrati pristup koji nam se sviđa, ali nemojmo zaboraviti da postavimo i sledeće pitanje: ako se kreće, zašto to radi, gde ide?

Deca postavljaju ovakva jednostavna, gotovo elementarna pitanja o svetu. Tek kroz proces inkulturacije – u porodici, školi i društvu – usvajaju obrasce mišljenja koji im govore šta da se pita, a šta se podrazumeva, o čemu se ne priča, pa mnoga od tih prvih pitanja s vremenom prestanu da se postavljaju.

Čovek se rađa kao filozof i mora da postavlja pitanja, jer je to jedini način da razume svet u koji je došao i pronađe svoje mesto u njemu. Među tim silnim pitanjima prednjače ona koja počinju sa *šta* i *zašto*. Dakle, šta je nešto – odgovara na pitanje suštine, a zašto – odgovara na pitanje smisla. Na taj način, sve što postoji, postoji zato što ima svrhu, cilj ili smisao, a kretanje je način da do njega dođemo.

LUJ-FREDERIK ŠUCENBERGE, ODISEJ ISMEVA KIKLOPA (ULYSSE DERIDANT LE CYCLOPE), 1894.

ODISEJ PUTOVANJE HEROJA

■ Daliborka Kiković

Malo je verovatno da ćemo sresti čoveka koji nije čuo za Ilijadu i Odiseju. Još u vreme Stare Grčke se govorilo da je Homer veliki vaspitač Helena, a danas slobodno možemo dodati: i brojnih kasnijih generacija koje su odrastale upravo na ovim mitovima. Zahvaljujući njima, mnogi od nas su se po prvi put susreli s konceptom heroja, tim nezaobilaznim elementom grčke i evropske kulture.

Naše vreme voli mitove, ali im ne pridaje preveliku važnost, jer ipak su to samo priče, a ljudi u životu moraju da se bave važnijim stvarima. Međutim, kako vreme prolazi, sve

više postajemo svesni da to nisu samo priče, već modeli za život, jer je slepi Pesnik umeo da u mitsko tkivo utka velike životne istine na takav način da nam se čini da smo potpuno razgolićeni pred njegovim unutrašnjim pogledom.

Nema sumnje da Homer gleda na čoveka kao na biće koje uči, koje se nalazi u procesu razvoja i osvajanja samoga sebe. Poput nekog neprimetnog posmatrača, on je uvek spreman da razotkrije ono što se skriva u unutrašnjim svetovima čoveka. Njegov junak je stalno u pokretu, menja se, uči, i vođen sigurnom rukom našeg pesnika, pobeđuje i ostvaruje

svoju sudbinu. Upravo takva sigurnost je ono što nam najviše danas treba.

Odisej je neobičan heroj, nimalo nalik na Herakla, Tezeja ili Ahileja. Njegova snaga nije u mišićima, a ne krasi ga ni osobita lepota ako je suditi po Homerovim opisima. Ono što Odiseja razlikuje od ostalih heroja su njegove mentalne sposobnosti – um koji ga je proslavio i doneo mu najveće muke.

Tome se nije čuditi jer mu je deda po majci bio Hermesov sin Autolik, čovek izuzetne inteligencije, snalažljivosti i dovitljivosti, ali čije veštine su često služile sumnjivim rabotama: prevari i krađi.

ODISEJEVA MITOLOŠKA REPUTACIJA

Odisej je „povukao“ na dedu, pa je u Ilijadi njegova inteligencija prikazana na bezbroj načina: kroz političku mudrost, govorničku veštinu, sposobnost da vodi ljude i pronalazi nekonvencionalna rešenja: trojanski konj je

najpoznatiji primer toga. Ali to nije sve.

Ova pamet i lukavost dovele su do toga da se među Odisejevim osobinama nađu i oholost i preterano poverenje u sopstvenu dovitljivost. On je spreman da manipuliše i da skriva istinu. Homer mudro sugerise da Odisej toliko veruje svojoj lukavosti da zaboravlja granice koje postavljaju bogovi i sudbina. Tu je i želja za ličnom slavom pa, čak i kada je njegova pamet neupitna, on opet želi da se pročuju njegove zasluge. To je taj čuveni *hibris* (grč. ὕβρις, *hybris*), reč koja u staroj Grčkoj označava oholost, obest ili nadmenost; *hibris* koji nastaje kada čovek poveruje da je iznad zakona, pravde, pa čak i bogova. Ovo nije samo greška u ponašanju, već i greška u shvatanju sveta i samoga sebe. Po prirodnom zakonu, tada nastupa *Nemeza* – kazna koja vraća na pravi put – kazna koja nije osveta, već mogućnost iskupljenja. Ali, da bi ono bilo moguće, treba priznati greške, upoznati samoga sebe i proći kroz proces pročišćenja.

Ovo bi ukratko bio život, bilo Odisejev, bilo naš ili bilo čiji drugi. Pogledajmo sada šta možemo naučiti od Odiseja.

GIUSEPPE BOTANI (1717-1784), ATINA SE POJAVLJUJE ODISEJU I OTKRIVA MU OSTRVO ITAKU

ODISEJA ILI POVRATAK KUĆI

Nakon deset godina opsade, Grci su konačno uspjeli da osvoje Troju i to upravo zahvaljujući Odiseju. Grčki heroji se vraćaju svojim kućama, svi osim Odiseja, kome su život i bogovi namenili drugačije putovanje. Kada kažemo život i bogovi, ne mislimo na neke slepe sile koje se poput stihije obrušavaju na čoveka, već na zakone prirode. Homer često kritikuje Odisejeve postupke čime nagoveštava da će njegova priča morati da ima nastavak jer je svojim postupcima uzrokovao neravnotežu koja će morati da se izbalansira. Drugim rečima, kada je seme posejano, neminovno će uroditi svojim plodovima. Kako seješ, tako ćeš i žnjeti, kaže narodna mudrost.

Pored toga, ima jedna osobina u ljudskoj prirodi koja nas navodi da razmišljamo kako će jednom, kada rešimo neki problem, ili ostvarimo ono što smo hteli, stići nagrada u vidu mira i zasluženog odmora... Međutim, život obično ima drugačije planove, pa nastupaju druge bitke koje donose nova iskušenja. Nije ih lako prepoznati u početku jer ona nisu, i ne mogu da budu ista kao ranije.

Sve veštine i sposobnosti koje je Odisej pokazao pod zidinama Troje, pokazaće svoje drugo lice. Dok je trajala opsada, Odisej je pred sobom video samo jedan cilj – pobjedu u ratu, i zbog toga ne bira sredstva kojima će to i da ostvari. Dalje od toga on ne vidi jasno, kao da je budućnost pred njime zastrta velom.

Ipak, kada se neki cilj ostvari, čovek mora da ide dalje, da ostavi prošlost iza sebe, ali ne pre nego što se s njom suoči. Stiglo je dakle vreme da se preispitaju postupci i izvuku pouke kako bi se oslobodilo mesto za nove pokretače. Ako to ne uradi, čovek ostaje isti, nastavlja po starom i ponavlja iste greške. Drugim rečima, ne može da ide dalje. Upravo to se dešava Odiseju: nakon osvajanja Troje, bogovi mu ne dozvoljavaju da se vrati kući.

Šta je njegov „greh“? Već smo rekli, oholost koja se svodi na mišljenje da je iznad ostalih ljudi, pa čak i bogova. Ipak, snaga bogova se ne meri ljudskom pameću, već božanskim zakonom pravde. Taj zakon moraće Odisej da otkrije korak po korak, a paralelno dok ga otkriva, da prođe kroz unutrašnju transformaciju koga će ga naučiti istinskoj poniznosti.

Homer je udesio da priča polako, ali sigurno, ide u tom smeru. Bogovi ne mrze Odiseja, oni samo sprovode zakon. Bogovi ga nisu napustili, oni mu pomažu, ali samo onda kada je on spreman da ih čuje. Svoj deo mora prvo da odradi sam. Posebno su mu bliski Hermes, glasnik bogova i vodič duša, poznat po svojoj brzini, inteligenciji i rečitosti, kao i Atina, boginja mudrosti i unutrašnjeg rata, velika zaštitnica svih heroja.

Jedno božanstvo ne pokazuje ni najmanje milosti prema Odiseju. To je Posejdon, bog mora, ogromna sila nepoznatog i nepredvidivog. Stari Grci zvali su ga i Enosihthon“ (grč. Ένοσίχθων), što znači zemljotresac. On ima moć da izazove oluje, ali i da ih umiri. Odisej će morati da se izbori s tom silom unutar samog sebe, jer ona može da bude i najdublje neznanje i najdublja mudrost.

Mudri Homer, slepac koji ima unutrašnji vid, zna da i Posejdon radi za Odiseja. Niko od nas ne zna odakle dolaze problemi, teškoće i iskušenja u ljudskom životu. Ali dolaze i imaju svrhu da nas izvuku iz inercije i primoraju da pokrenemo svoje najbolje potencijale. Moćna sila života nas na taj način pokreće i usmerava.

Ovu toliku važnu poruku, preneo je Odiseju prilikom njegovog silaska u podzemni svet jedan drugi slepac, prorok Tiresija. On mu otkriva šta će se dešavati nakon njegovog povratka na Itaku i kaže mu da uzme veslo i da traga za narodom koji ne poznaje more, brodove ni veslo. Kada sretne čoveka koji će mu reći da je to što nosi lopata, neka stane i neka zabode veslo u zemlju i prinese žrtvu Posejdonu.

Ovaj čudesan trenutak otkriva Odiseja kao Posejdonovog sveštenika. Nakon što je pripitomio njegove snage i ovladao njima, može da bude njihov glasnik, može da prenese poruku da je povratak Itaki, povratak sebi samom, svojoj istinskoj domovini, upravo mudrost za koju se moramo izboriti.

DŽON VILIJAM VOTERHAUS, ODISEJ I SIRENE
(ULYSSES AND THE SIRENS), 1891,
NACIONALNA GALERIJA VIKTORIJE, MELBURN.

SVE SE KREĆE

■ Tijana Repajić

Kretanje i mirovanje obično doživljavamo kao realnu dvojnost, ali ako malo bolje razmislimo, apsolutno mirovanje ne postoji. Sve se kreće na neki način – i to oduvek govore i filozofija i nauka.

Ako pogledamo samo iz ugla prirodnih nauka, koje izučavaju univerzum kroz materiju, to će nam biti očigledno. Na primer, kreće se sto na kojem pišemo jer se kreće i tlo na kojem on stoji. Možemo sto posmatrati u odnosu na pomeranje tektonskih ploča ili Zemljinu revoluciju, rotaciju ili nešto drugo – ali ta tvrdnja važi.

Iz druge perspektive, kad bismo mogli da vidimo čestičnu strukturu stola, pred nama bi se ukazale milijarde milijardi povezanih atoma koji vibriraju, osciluju, odnosno, periodično se međusobno približavaju i udaljavaju... Isto rade i atomi u molekulima vode koja stoji u čaši na tom stolu. Oni pokazuju još i izraženo toplotno

kretanje – nasumično kretanje kroz prostor koje se ubrzava s porastom temperature. Ako bismo, pak, zumirali vazduh oko sebe, videli bismo pretežno sparse atome koji ne samo da se zajedno kreću kroz prostor i vrše oscilacije, nego se i okreću jedan oko drugog.

Zvuk se kreće. Svetlost se kreće, brzinom od oko 300 hiljada kilometara u sekundi, a ako je reč o Sunčevoj svetlosti, potrebno je osam minuta da stigne do nas na Zemlji.

Podimo još korak dalje: nauka danas kaže da i sam prostor pokazuje karakteristike koje mi percipiramo kao kretanje. Izgleda da se prostor širi, tako da udaljavanja koja astrofizičari zapažaju među nebrojenim i nepojmljivim galaksijama sa stotinama milijardi zvezda, planeta i drugih nebeskih tela delom proizlaze iz tog širenja.

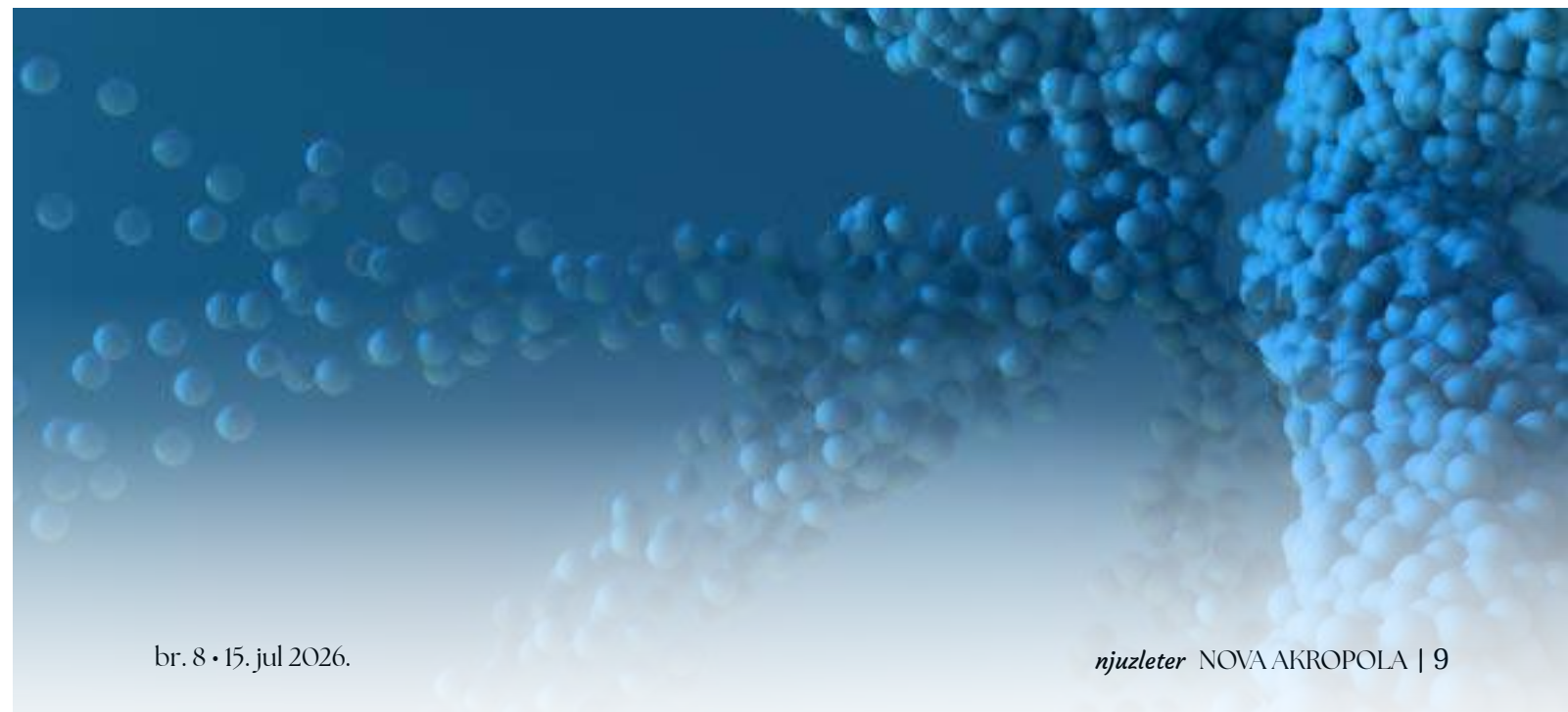
Ukratko, možemo videti da se sve kreće, iako možda ne golim okom. Nauka je u jednom trenutku postavila pitanje – a da li može da se ne kreće? I došla je do odgovora: ne može. Kvantna fizika kaže da bi i na najnižoj teoretskoj temperaturi (0 kelvina ili -273,15 stepeni Celzijusa), koja čak ne može da se postigne u praksi, čestice zadržale neku količinu energije i kretale se. Dakle, ni teorijska nauka ne predviđa scenario u kom pokret ne postoji...

Ako je materija odraz duhovnog sveta, kako smatraju mnoge tradicionalne nauke, filozofije i religije, sve ovo je potpuno logično. Ova

perspektiva nas može podsetiti da je sve živo – jer pokret je nerazdvojev od života – i da negde ide, ka nekom cilju, iako ga mi možda ne vidimo.

Kada je o čoveku reč, pokret nije samo promena položaja ili mesta, pokret je i izgovorena reč, i shvatanje, i emocija...

Iako nam se može činiti drugačije, i za nas same, baš kao i za jedan kvark ili zvezdu, stajanje u mestu nije moguće. Zašto onda ne bismo i mi sami malo potegli, pogurali sebe tako što težimo da budemo što bolji i svesniji deo ovog velikog jedinstva?

„Sve teče, sve protiče“ (grč. Πάντα ρεῖ) – smatrao je još Heraklit. Odmah primetimo jedno slovo: r, čiji je ekvivalent u starogrčkom jeziku ro, a to slovo izgleda da ima u sebi nešto posebno „pokretno“ i „drhtavo“

Platon u dijalogu Kratil (426d – 426e) povezuje ovo slovo s raznim vrstama kretanja – i evo šta nam, glasom svog učitelja Sokrata, govori na tu temu:

„Sledimo međutim slovo ῥω (rho, ro). Kako rekoh, imenotvorcu se to pričinilo kao lepo sredstvo pokreta u svrhu da njime prikaže čin kretanja. On se često služio time da sa ro označi pokret. Najpre u samoj reči ῥεῖν (rhein, teći) i u ῥοή (rhoe, tok) pomoću tog slova on je podražavao čin pokreta: zatim u τρόμος (tromos, drhtanje) i u τρέχειν (trechein, trčati); još u glagolima: κρύειν (kryein, gurati), θραύειν (thrayein, drobiti), ἐρείκειν (ereikein, derati), θρύπτειν (thryptein, krhati), κερματίζειν (kermatizein, rasparčavati), ῥυμβεῖν (rhimbein, vrteti)... Video je imenodavac, moje je mnjenje, da se jezik na tom slovu najmanje zadržava a najviše drhti.“

Ako je sama reč pokret, ako je čitav univerzum nastao iz reči, onda ta vibracija, taj zvuk, ima ogromnu snagu. On može da stvara svetove... Zbog tog zvuka možemo da razlikujemo suptilne nijanse u značenju reči i tako organizujemo svoje ideje, misli, emocije i čitav unutrašnji život.

Reč može podići našu svest i u nama probuditi vrednosti poput entuzijazma, hrabrosti, nesebičnosti... Šta god bilo u pitanju, sigurno je da reč – sa našim drhtavim r ili bez njega – ima snagu da nas pokrene.

KURS
Upoznaj Sebe

Približi se sebi.
Postavi prava pitanja.

**UPOZNAJ
SEBE**

prijavi se

Novi Sad: pet. 9. oktobar od 18č

Beograd: ut. 29. septembar 2026. od 18č

[LINK DO PRIJAVE](#)

ŠTA JE NOVO U NOVOJ AKROPOLI?

U Srbiji

Povodom Dana umetnosti, ogranaci Nove Akropole u Beogradu i Novom Sadu organizovali su programe posvećene lepoti, stvaralaštvu i ulozi umetnosti u razvoju čoveka. Kroz reč, pokret i muziku, učesnici su obeležili ovu manifestaciju podsećajući na univerzalne vrednosti koje umetnost prenosi.

Tokom proteklog perioda održana su dva susreta Filozofskog kluba čitalaca u Beogradu.

Razgovaralo se o zbirci „Zvezdobrojci“, kroz autobiografske zapise velikih naučnika Tesle, Pupina i Milankovića o detinjstvu, snovima i životnom putu. Veče posvećeno delu „Misli“ Marka Aurelija, održano u saradnji sa Bibliotekom grada Beograda, okupilo je učesnike u zajedničkom istraživanju stoičkih ideja o unutrašnjoj čvrstini, dužnosti čoveka i kosmopolitizmu.

ŠTA JE NOVO U NOVOJ AKROPOLI?

U svetu

Volonteri Nove Akropole iz Lime otvorili su dečiju biblioteku „Jačaj“ (Yachay), novi prostor osmišljen da podstakne ljubav prema čitanju.

U Gracu su Akropolitanci iz Austrije obeležili Dan umetnosti pod sloganom „Umetnost življenja“.

Akropolitanci u Podgorici povodom Dana umetnosti, organizovali su u Mediteranskom vrtu kulturni događaj pod nazivom „Mocart na Gorici“.

Volonteri Nove Akropole iz Španije i tim GEA, specijalizovan za spasavanje i pružanje humanitarne pomoći učestvovali su u spašavanju ugroženih u Venecueli.

PREDSTOJEĆI DOGAĐAJI

BEOGRAD:

PREDAVANJE: SVETA DOLINA INKA

PETAK 28. AVGUST 2026. OD 19 Č.

ULAZ JE SLOBODAN. PRIJAVA JE OBAVEZNA.

FILOZOFSKI KLUB ČITALACA: MALI PRINC

NEDELJA 13. SEPTEMBAR 2026. OD 18 Č

ULAZ JE SLOBODAN. PRIJAVA JE OBAVEZNA.

PREDAVANJE: KARMA – IMAŠ LI IZBOR?

UTORAK 22. SEPTEMBAR 2026. U 18 Č

ULAZ JE SLOBODAN. PRIJAVA JE OBAVEZNA.

KURS PRAKTIČNE FILOZOFIJE – UPOZNAJ SEBE

UTORAK 29. SEPTEMBAR 2026. OD 18 Č

[LINK DO PRIJAVE](#)

PREDAVANJE: MATERIJALIZAM ILI IDEALIZAM – ŠTA TE POKREĆE?

SREDA 21. OKTOBAR 2026. U 18 Č

ULAZ JE SLOBODAN. PRIJAVA JE OBAVEZNA.

KURS PRAKTIČNE FILOZOFIJE – UPOZNAJ SEBE (PRVA TEMA)

UTORAK 27. OKTOBAR 2026. OD 20 Č

[LINK DO PRIJAVE](#)

BRANKOVA 24, BEOGRAD

PRIJAVE NA: 065 82 12 384 | PREDAVANJA@NOVA-AKROPOLA.RS

PREDSTOJEĆI DOGAĐAJI

NOVI SAD:

PROJEKCIJA FILMA I RAZGOVOR: LEPOTA UNIVERZUMA

PONEDELJAK 17. AVGUST 2026. 20 Č

ULAZ JE SLOBODAN. PRIJAVA JE OBAVEZNA.

IZLOŽBA FOTOGRAFIJA UZ STRUČNO VOĐENJE: SVET INKA: ŽIVOT IZMEĐU ZEMLJE I NEBA

SEPTEMBAR

PREDAVANJE I RADIONICA:

ERIH FROM – UMEĆE ŽIVLJENJA

PETAK 9. OKTOBAR 2026. OD 19 Č.

ULAZ JE SLOBODAN. PRIJAVA JE OBAVEZNA.

KURS PRAKTIČNE FILOZOFIJE – UPOZNAJ SEBE (PRVA TEMA)

SREDA 14. OKTOBAR 2026. OD 18 Č

[LINK DO PRIJAVE](#)

SONJE MARINKOVIĆ 12, NOVI SAD

PRIJAVE NA: 068 80 22 390 | NOVISAD@NOVA-AKROPOLA.RS

INSTAGRAM/NOVA_AKROPOLA_NOVI_SAD
INSTAGRAM/NOVA_AKROPOLA_BEOGRAD
FACEBOOK/NOVA.AKROPOLA.SRBIJA
YOUTUBE/@NOVA_AKROPOLA_SRBIJA

Ako nam je tokom meseci svakodnevna monotonija okoštala svest na nivou tela, obnovimo dušu energijom leta. To je pogodan trenutak da se ponovo usmerimo na staro pitanje: ko sam, odakle dolazim, kuda idem?

DELIJA STEINBERG GUZMAN

